

Idei despre unu regulamentu

pentru

clerulu Moldovei.

(Memorială adresată fostului ministru de călători Dn. Dimitrie Stăruza.)

Am zăritarea vinevoitoriei provocării cu carea
 ăzosesemăi oporată și Marciș a. k. de a'mi da
 și eă zăi felă de opinisne despre „zăi regu-
 lamentă pentru cleră,” și iăi voia a'mi a-
 șterne modestele mele păreri și o materis
 pe cătă ponderoă pe atăți delicată, făr
 și ca se me și черкă căтă de șiциă o ела-
 бора șiгърă вреиă проиектă формалă de regu-
 lamentă, ceea че аșтăдатă și e прете și-
 тинă, прекъи се ва vedeа маі ижосă.

Пентрука се пôtă еши дин кондеиăлă кăива
 șiă елаборатă de regulamentă, кареле маі тър-
 зіă сă се пôtă еиэне потестăциі леиілативе ка
 проиектă, ка сьвѣратă алă деьвтерилорă și де-
 кретрилорă сале, се чере маі зăтеиэ неапзратă,
 ка сă се аэне маі пълăтă материалă; ка ла ии
 клерă кареле еоистă аша зăкăндă de ии de ані,
 сă се черчетезе форма și темелііле есистиңеі
 și активітăциі лă de пълă акъи пе зртеле
 історіеі сале și а праксеі обсервате дин секълі,
 ceea че се пôte фаче иэмаі ирин о комісіэне
 иптокмітă ии лăзптрăлă череі, și иэмаі дэпă
 ачэста се пôte лăа ии аэзторіэ итїица și
 тôte ииэцэтэриле капоісітілорă челорă маі ре-
 пэициі *).

*) Am dăvăzălă ad hocă се vorbесера маі пълăте
 și despre стареа клерăлă; атăци ииэсă маі пълăтă с'а
 декоперітă реиă, фăr а і се пэтеа ала și иіжлô-
 челе de біндекаре. —

Deă eă me сокотїа, кă дэкъ есте ка се
 ресъте о леце пе сїгърă дэзвїторе, се пе пэ-
 немă деокамдатă пе зăи теренă кă тотăлă
 декисă, се пертрактăмă честїэнеа маі пълăтă
 ии генералă, пентру ка се пе кăштігăмă о басă
 солідă și сїгърă, ирин зрмаре маі пайте де
 тôte се пе арзкăмă зрмăтореа ииэребъэне,
 дела кареа паремісе кă деиінде маі тотă, și
 адїкă:

Сїне репрезентэзă потестатеа леиілативă
 пентру клерăлă молдаво-ромăнă? Бїсерїка ии-
 самї, сѣ кăи се зїче Еклїсіа, репрезентатă
 ирин сїнодăлă сѣ кăратă еклїсіастїкă, — сѣ
 статăлă ирин потестатеа са леиілативă, — сѣ
 Еклїсіа și статăлă аэзпате ла зăи локă, — сѣ
 аиэдоэе сепаратă фїекаре ииэре марциіле și
 пе темелїăлă аиэвзциілорă лорă трасе și дїк-
 тате де патэра фїекэреїа?

Пентрука о ииэребъэне атăтă de иипор-
 тантă și профăндă тэїеторе ии тотă фелăлă de
 рапортэрі але соиетăциі сă се пôtă деэлега пе
 о кале пэчїзїтă și сїгърă, есте de неапзратă,
 ка маі зăтеиэ еаръи се черчетăмă дрептэриле
 și даториңеле пе каре ле ва фї авендă ста-
 тăлă дин патэра са și еа неапзратă кондиціэне
 а есистиңеі сале ии рапортă кэтрă бїсерїкă,
 прекъи și дрептэриле și даториңеле ачестеїа
 ии фадă кă статăлă. Иэмаі дэпă че пе воиă
 лăзэри бїне ачэстă теорїэ, воиă фї ии старе
 de а пэши маі департе; еарă ачэста о воиă
 кăштіга иэмаі кă фэклїа итїиңеі а пэлă. Кă-
 носкэтă есте ла тодї, че лăпте тарї а констатă
 пе алте статэрі реглареа рапортэрилорă кă бї-
 серїка; се аэчметă иїчї de есемпле иэмаі пе
 Рэсіа și пе Грециа, дїнэре каре ачэста дин

ърмъ нѣчи пѣнь аетьзі нъ е лініштѣтъ депліиѣ (партіта лѣи Конст. Икономос комбѣтъторѣ де дрептѣріе статѣлѣ ші але сінодѣлѣ дн фаворѣа Патриархатѣлѣ Анатолиѣ, леѣеа matrimonіалъ ш. а.) Не вісеріка ші статѣлѣ молдаво-ромѣнѣ ле ва апѣра Dzeŝ de асемеѣа лѣте, дѣкъ се ворѣ шті фолосі де штіиѣа ші есперіиѣа алтора.

Статѣлѣ ші вісеріка сѣпѣ зпѣ Dзалістѣ, карѣ domneockѣ deodatъ прѣсте ачелеаш фіиѣе, адікъ прѣсте омені, дпсѣ фіекарѣ дн фелѣлѣ сѣѣ. Вісеріка о дѣстінатъ а гѣверѣа сѣфлетѣе, дпсѣ нѣмаі къ шіжлоче спірітѣале. Статѣлѣ дші арѣ дн діспѣсечѣне ші тѣте шіжлѣчеле фісіче. Скопѣлѣ вісерічѣі есте а фаче пе омені ка сѣ фіѣ бѣпѣ, сѣ се ізвѣскѣ зпѣі пе алціі ші аї прѣгѣті пѣптрѣ о алѣ лѣте маі бѣпѣ, — пріп пѣтереа кѣвѣпѣлѣлѣ, пріп харѣлѣ тапелорѣ. Дѣкрѣндѣ вісеріка кѣтрѣ ачѣстѣ скопѣ, ажѣтъ ші пе статѣ кѣтрѣ алѣ лѣі. — Пріпціпалѣлѣ скопѣ алѣ статѣлѣ есте *секспітатеа пѣвлікѣ* дн тѣтъ прівінѣа ші дн тотѣ днцелѣсѣлѣ. *Salus reipublicae suprema lex esto.* Кѣндѣ статѣлѣ е сігѣрѣ, вісеріка дпкъ есте сігѣрѣ. Батѣ Dзалістѣлѣ дн армоніѣ. Нѣмаі кѣндѣ зпа дпн ачѣсте доѣе потѣстѣді трѣче прѣсте атрѣвѣдіѣніле сале, армоніа дѣвіне тѣрѣзратъ, секспітатеа компротіѣ.

Дѣпѣче амѣ прѣмісѣ ачѣстеа, пѣтемѣ трѣче ла епѣтерѣеа дрепѣтріорѣ ші даторіпдѣлорѣ вісерічѣі ші але статѣлѣ.

Се дпчѣпѣтѣ къ але вісерічѣі.

Орікарѣ вісерікѣ арѣ дпн патѣра атрѣвѣдіѣнілорѣ сале:

Дрепѣлѣ де а кѣѣета ліберѣ, сѣѣ лібертатеа копштіиѣеі сале дн тотѣ че се ціре де крѣдпнѣа са рѣлеціѣѣ, дндатъ че сімѣѣлѣлѣ крѣдпнѣеі сѣѣ конфѣсіѣнеа са пѣвлікатъ ші кѣпоскѣтъ одатъ нъ кѣпріпде нпмікѣ дн контра секспітѣдіі статѣлѣ ші а моралѣі пѣвліче ші пріѣате.

Лібертатеа де а'шп дптокмі ші organica фіекарѣ конфѣсіѣне рѣлеціѣѣ іерархіа са дѣпѣ кѣм ва аѣла дѣпса къ кале.

Лібертатеа де а'шп рѣгѣла рітѣлѣ, де а окіѣѣа дптрѣпсѣлѣ, сѣѣ де а'лѣ пѣстра тотѣ ка дпн векіѣе.

Дрепѣлѣ абсолѣтѣ ші даторіпѣа стрѣпсѣ де а пѣзі тѣте секрѣтеле дпн скѣпѣлѣлѣ пѣтрѣпрісіріі.

Дрепѣлѣ де а'шп алеѣе ші а'шп крѣште пе фііторіі метѣрпіі аї іерархіѣі сале дѣпѣ кѣм дп ва вені маі віне дн фолосѣлѣ корѣлеціѣнарілорѣ сѣі.

Дрепѣлѣ ші даторіпѣа де а сѣпѣе орі ші кѣі, пріп ѣрѣаре ші органѣлорѣ статѣлѣ адеѣтрѣріе еѣангѣліче дн фадѣ ші фѣрѣ нѣчі о тѣмѣ де вреѣ пѣдѣпѣ.

Дрепѣлѣ де ашп дпѣлѣ крѣдпчѣшп, дпсѣ нѣмаі пріп пѣтереа кѣвіптелорѣ вісерічѣшті ші пріп дпсѣфларѣа де реверіпѣа ші піѣтате кѣтрѣ іпстітѣдіѣніле сале.

Лібертатеа де а ета дн компнікѣдіѣне догматікѣ къ корѣлеціѣнаріі сѣі дпн алѣе статѣрі.

Дрепѣлѣ де а дптемеіа вісерічѣі, шкѣле, каѣе де стѣрачі, спітале корѣспѣпѣетѣре трѣвѣнѣеі попѣранілорѣ.

Дрепѣлѣ де ашп кѣштпга пе кѣі леціѣте авері матѣріале пе атѣтѣ пе кѣтѣ вісеріка кѣтаре ва фі авѣндѣ трѣвѣпѣѣ де ачѣлеашп пѣптрѣ ціпѣреа дн старѣ бѣпѣ а рітѣлѣ, а едіфічіілорѣ вісерічѣшті ші пѣптрѣ дптрѣдпнѣреа опѣстѣ, нъ дпсѣ дпѣѣѣѣатъ а метѣрлорѣ іерархіѣі.

Дрепѣлѣ архіѣреілорѣ де а хіротоні пе орічіпѣ ворѣ аѣла дѣпшіі дѣпні, аѣарѣ де чѣі перікѣлѣшп пѣптрѣ статѣ сѣѣ пѣптрѣ соціѣтате ші доѣедіі дн фелѣлѣ ачѣстеа.

Дрепѣлѣ де а дѣнега віпѣкѣѣѣпѣтареа ла кѣсѣторіі, дѣспре карѣ вісеріка крѣде къ с'аѣ фѣкѣтѣ къ кѣлкареа догмѣлорѣ сале.

Дрепѣлѣ де а дѣсѣфаче кѣсѣторііле ачѣдѣѣѣ.

ла каре се ва адевери врезна дін педечиле ни-
мічиторе (impedimenta dirimentia); еаръ ла
челелалте а цїне шї апъра валідїтатеа лоръ къ
тоте мїжлочеае дппръштателе дела каноне шї
дела о праксъ лзмїнатъ, лзмърїтъ шї бїне дп-
целесъ, прїн зрмаре дрептѣ де трїбналъ ма-
трїмонїалъ.

Дрептълъ де а дїкта педенсе дїсчїплїнаре
дп сїнълъ іерархіеї сале; дпсъ пъмаї дптръ
дпцелесълъ канонелоръ скътїте де орїче рестъл-
мъчїрї арбітрарїї шї апокрїфе, прекъм авъскрїле
зпеї праксе дптънекате дїн секълї.

Дрептълъ де а депърта пе некредїнчосїї
dovedїї дела комънїзнеа еклїсїеї шї дела тоте
бїнефачерїле ачелеїа.

Ачестеа шї алте дрептърї шї лївертъцїї
консїдерате ла знъ локъ сьнт сьвлїме, сьнт де
чеа маї маре дпсемпътате пентръ бїсерїкъ,
дпкътъ а трече маї департе ар фї авъсѣ, ар фї
пелецїїре.

(Ва зрма.)

Suvenire de Calatoria

in

Basarabia mezinala.

de G. Sion

Bucuresti, Romanov et Comp 1857.

(Зрмаре дїн Нрълъ тр.)

Стареа моралъ а церапълї. —
Требе оре съ дескрїї локърїле престе каре ам
трекътъ пъпъ съ ажъпдемъ ла Кахълъ? Дпнде-
въръ ачеста пъ ар фї де маре їмпортанцъ пентръ
чїтїторї. Тотъшї потъ сїзне дп треакътъ
къ дела о постъ пъпъ ла алта маї къ пъ ве-
деамъ сате; къ сателе ачестеа сьнт маї тоте
пропрїетъцїї прївате, шї пъ аѣ нїчї знъ аспектъ
маї партїкъларъ декътъ ачелеа пе каре ле въ-
зъсерътъ пъпъ аколо.

Дп фїекаре сатѣ есте касъ де оаспецї,

менїтъ а да оспїталїтате фънкціонарїлоръ шї
трекъторїлоръ де дїсїнкцізне карї ар вої саѣ ар
фї невоїцї съ петрѣкъ ноптеа. Ачестеа есте
каса чеа маї комфортабїлъ а знъї църанъ каре-
ле, пентръ орекаре скътїнце де сарчїне комъ-
нале, есте дпдаторатъ а цїнеа о одаїе маї
къратъ пентръ асемenea дптревзїндаре.

Дптъшлїндъ нї се а тълеа дп асемenea
касе шї а пе опрї прїн сате, авърътъ тїмпъ а
пе окъпа шї де стареа църанълї.

Дп прївїреа моралъ, пъ пътемъ зїче къ
църанълъ дїн Бесарабіа есте маї дпайнтатъ саѣ
маї дпаноїатъ. Църанълъ ромънъ атътъ аколо
кътъ шї дп челелалте пърдї але Ромънїеї, есте
тотъ ачелаш: ачелеаш датїне орїцїнале, ачелеаш
їнстїнкте повїле, ачееашї аѣерїме де жъдекатъ,
дптрънъ къвълтъ ачееашї перфектївїлїтате.

Дар дакъ е vorba деспре моралїтатеа цъ-
ранълї, требе оре съ сїзнъ чеа деспре гра-
дълъ вїртъцїлоръ саѣ алъ вїцїврїлоръ сале? Ар
фї недрептѣ съ'лѣ осъндїмъ, дъпъ знеле патїмї
пъцїнъ повїле каре'лѣ стъпънескѣ. Ачесте патїмї,
прекъм ленеа саѣ ведїа, пъ сьнт пропрїе пъмаї
але църанълї ромънъ: ачестеа сьнт патїмї каре
се вѣдѣ ла тоте попоръле дппїлате, шї каре
перъ прогресївъ къ десволтареа лївертъцїлоръ
пъвлїче. Амъ пътеа дпкредїнда къ дака църа-
нълї постръ і с'аръ да орекаре кълъръ, апої
патїмїле ачестеа, дака пъ ар перї къ тотълъ,
челъ пъцїнъ с'ар дппъцїна таре.

Недрептѣ еаръш ар фї съ'лѣ осъндїмъ пентръ
лїпса вїртъцїлоръ челоръ марї. Пътемъ чере
дела църанї їзбїреа де патріе, де лївертате, саѣ
ветежїа? Сьнт оменї кълцї дп сочїетатеа нѣ-
стръ, шї дпкъ пъ поседѣ вїртъцїле ачестеа каре
факъ марї нацїонїле лъмеї. Дар аре оре църа-
нълъ врежнъ дефектъ атътъ де маре каре съ се
асемене къ корънчїзнеа моралъ каре домпеште
дп ораме? фаче елѣ атътеа тръдърї, лашїтъцїї
шї дпжосїрї каре съ се асемене къ ачелеа але
оменїлоръ кълцї дїн сферїле де оъсѣ? Дар'

мънка ши съдѣра лѣи, каре съсѣдне есѣтѣнца статѣлѣи, нѣ есте ѡре маї предѣвѣлѣ ши маї лѣздавѣлѣ декѣтѣ интрѣделе челе мѣсеравѣле каре съсѣдне пѣмѣнтѣлѣ пе каре кѣлѣмѣлѣ?

О, вѣртѣте! кѣтѣ де реѣ ѡштѣ дѣцелѣсѣ тѣ де кѣтре мѣрѣторѣ! кѣндѣ веї domni тѣ съв пѣтеле тѣлѣ челеї адеврѣратѣ? Кѣндѣ тѣкѣлошѣи нѣ се ворѣ маї серві де маска пѣтелѣлѣ тѣлѣ!

Че ва дѣспре клерѣ. Дѣнтр'о сеарѣ, възвѣндѣ кѣ черѣлѣлѣ пе амѣлѣнѣца кѣ плоае, черѣрѣмѣлѣ ѡспѣталѣтате ла знѣ преотѣлѣ, фѣрѣ а штѣ кѣ дѣн сатѣ ера касѣ де ѡспѣдѣ.

Неказѣлѣ че авѣрѣмѣлѣ дѣспре дѣнѣарѣ, карѣ нѣ пеаѣ преа лѣсатѣ съ dormimѣлѣ, пе фѣ рѣспѣлѣтѣтѣлѣ кѣ копворѣвѣрѣле ѡспѣтѣторѣлѣлѣ пострѣ. Ачѣста ера знѣ бѣтрѣнѣлѣ венѣравѣлѣлѣ, кареле се преѡдѣсе кѣларѣ дѣн анѣлѣлѣ кѣндѣ нѣ с'а лѣатѣ Бѣсаравѣа. Елѣ атѣта ера де ромѣнѣлѣ, дѣн кѣтѣлѣ нѣ пѣтѣ дѣн патрѣзѣчѣї де анѣї, съв domnѣrea рѣшѣлорѣ съ дѣнѣде лѣмѣва лорѣлѣ. Дѣнѣвѣцѣтѣрѣлѣ мѣлѣтѣ нѣ авѣа, дар' ера ка знѣ летописѣдѣлѣ вѣї де челе че възвѣсе ши азѣзѣсе дѣнтр'о вѣацѣ атѣтѣлѣ де дѣнѣлѣнѣгатѣлѣ.

Кѣ тѡте бѣтрѣнѣделе сале, преотѣлѣлѣ пострѣ пѡртѣ сарѣина а треї сате. Дѣн Рѣсѣа нѣ есте авѣзѣлѣлѣ каре есте ла пої, ка съ фѣїлѣ кѣте треї ши патрѣ преѡдѣї пе лѣпѣгѣ ѡ вѣсерѣкѣлѣ; ши преотѣлѣлѣ ачѣста дѣнѣпѣлѣнѣште сѣлѣжѣеле ла треї сате, дѣн прѣвѣрѣлѣ кѣ дозѣлѣ нѣ аѣ вѣсерѣчѣї дѣнкѣ.

Клерѣлѣлѣ мѣреанѣлѣ есте мѣлѣтѣлѣ маї вѣне съвѣнѣѡнатѣлѣ дѣн Бѣсаравѣа де кѣтѣлѣ ла пої, дар' тотѣѡдатѣлѣ есте ши маї кѣлѣтѣватѣлѣ.

Ла Кѣшѣнѣлѣлѣ есте знѣ семинарѣї, кѣ знѣ кѣрѣсѣлѣ де дѣнѣвѣцѣтѣрѣї фѡрте ларѣлѣ. Преотѣлѣлѣ пострѣ пе сѣлѣнеа кѣ знѣ фѣїлѣлѣ алѣ сѣлѣ де 12 анѣї дѣнѣацѣлѣ ла Кѣшѣнѣлѣлѣ ши кѣ, пѣсте дої анѣї, арѣ съ'шѣї мѣлѣтѣвѣе кѣрѣсѣлѣлѣ, пѣнтрѣ ка съ се пѡтѣ преѡдѣї.

Дар дакѣ дѣнѣлѣ сѣстѣмѣлѣлѣ domnѣторѣїлѣ пѣлѣлѣ акѣма дѣн Рѣсѣа, клерѣлѣлѣ се форма пѣнтрѣ ка съ фѣїлѣлѣ знѣ инстрѣментѣлѣлѣ полѣтѣкѣлѣ, пої ар треѣвѣї

съ дѣнѣтѣмѣлѣ ка съ'лѣлѣ фортѣмѣлѣлѣ пѣнтрѣ кѣлѣтѣра ши моралѣсарѣа попорѣлѣлѣ. Ачѣста ар фѣїлѣлѣ знѣлѣлѣ прѣнѣчѣпѣїлѣ каре, дакѣ с'ар лѣа де базѣ ла фѣїтѣлѣ реа пѡстрѣ реѡрганѣсарѣе, нацѣїнеа пѡстрѣ ар пѣшѣї фѡрте репѣде пе калеа чѣвѣлѣсарѣацѣїнеї.

Дѣнтрѣ адеврѣлѣлѣ, де кѣтѣлѣ атѣтеа кѣлѣтѣїеле дѣшерте кѣ дѣнтрѣгѣнѣреа атѣторѣлѣ монахѣї, маї вѣне венѣтѣрѣїле съ се дѣнтрѣвѣнѣдѣзе пѣнтрѣ лѣмѣнѣсарѣа ши дѣнѣлѣнѣтѣлѣдѣїреа сѡртеї клерѣлѣлѣ мѣреанѣлѣ, кареле есте сѣнѣгѣрѣлѣлѣ ши неапѣрѣатѣлѣлѣ ацѣнтѣлѣ сѣлѣлетѣскѣлѣ треѣвѣторѣїлѣ попорѣлѣлѣ. Дѣнорѣлѣ ар фѣї атѣнѣче ка преѡдѣї съ фѣїлѣ, нѣ пѣмаї дѣнѣхѣвѣнѣчѣї бѡтезѣторѣї, кѣлѣнѣлѣторѣї ши дѣнѣмортѣлѣнѣтѣторѣї аї лѣкѣїторѣїлорѣлѣ, дар ши профѣсорѣї дѣнѣвѣцѣторѣї аї жѣнѣїмеї дѣрѣнѣштѣї; асѣменеа сарѣчѣнѣлѣ есте ши маї потрѣвѣтѣлѣ кѣ мѣсѣїнеа лорѣлѣ чеа спѣрѣтѣлѣлѣ.

Дар лѣсѣндѣлѣ чѣстѣїнеа ачѣста пѣнтрѣ алѣтѣ датѣлѣ сѣлѣ пѣнтрѣ алѣдѣї скрѣїторѣї, воїлѣ маї ѡпѣне дѣн треакѣтѣлѣ кѣ, дѣнѣлѣ зѣса преотѣлѣлѣ пострѣ, серѣвѣдѣлѣлѣ вѣсерѣчѣскѣлѣ дѣнкѣлѣ дѣн мѣлѣте лѡкѣрѣї, дѣн сате кѣрѣатѣлѣ де ромѣнѣї, се фѣаѣ дѣн лѣмѣва рѣсеаскѣлѣ.

Ачѣста нѣ дѡрѣлѣ кѣ а фѡстѣлѣ ѡ лѣѣе ѡвлѣгѣтѣѡре дѣн Рѣсѣа, дар с'а дѣнтрѡдѣсѣлѣ де чѣїѡѡїсѣмѣлѣлѣ преѡдѣлорѣлѣ кѣтрѣ гѣбернѣлѣ. Дѣнѣї преѡдѣї се скѣзѣлѣ кѣ лѣпѣса де кѣрѣдѣї ромѣнѣштѣї; спѣрѣмѣлѣлѣ дѣнѣсѣлѣ кѣ кѣрѣарѣхѣа пѡстрѣ вѣсерѣчѣаскѣлѣ ва лѣа мѣсѣрѣї, ка дѣн дѣторѣїе нацѣїналѣлѣ, съ дѣнтрѡдѣсѣлѣ кѣ лѣмѣва ромѣнѣскѣлѣ ши кѣларѣлѣ дѣн вѣсерѣчѣеле сателорѣлѣ лѣкѣїте де слаї. (Ва зрѣма.)

Proiectu de o sistema a scrierei limbей romane cu caractere romane.

Sistema adoptată de consiliulu scolaru în înțelegere cu profesorii școlerorū nationale din Jassi se bazează pe acestu duplu principiu:

Pronunțarâ generalâ a limbей romane și derivarea cuvintelorū din însăși limba.

Comisiunea însărcinată cu redactarea acestu

proiectu, aŭ numitŭ de raportatorŭ pe Dluŭ Dr. Apostoleanu.

Regulele generale alle acesteŭ sisteme de scriere sunt, în unanimitate, asternute aci în numeru de diece.

I. În limba noastră deosebimŭ pentru tôte sunetele dŭoŭ forme: Forma întregă primitivă si forma alterată derivată. Forma d'înteu se reprezintă prin caracterele pure ale alfabetului romanŭ; forma alterată prin aceleasŭ caractere înseminate, înse, cu ore-care semne determinate atâtŭ pentru vocalele câtŭ si pentru consonantele alterate. Eata semnele: scurtŭ, lungŭ, ascutitŭ, greŭ.

Desideratŭ. Semnele aceste sunt menite se dispară cu timpulŭ, candŭ se va generalisa scrierea limbei cu caractere romane.

II. Vocalele alterate se însemnă asŭa: ă (ᄡ) si â (ᄢ si i), ẽ (ᄣ) è (ᄤ) é (ea), ĩ (scurtŭ), î (i), ũ (scurtŭ); ú (ᄥ s. i); õ (ᄦ), ô (ᄧ s. i); ó (oa). Consónele alterate se însemnă asŭa: đ, ð (z); sŭ si (ᄨ); tŭ, t̃ (ᄩ); ci (ᄪ); arareorŭ si cŭ (ᄫ); che, chi (k); ghe, ghi (r), sce, sci (ᄬ).

III. Vocalele ce reprezintă sunetulŭ alteratŭ în vre-unŭ cuvintŭ, sunt acelea ce se gasescŭ în o formă ore-care a lui în puritatea lorŭ; si anume:

a) Candŭ sunetulŭ alteratŭ este si intonatŭ, atuncea se infăciósză prin vocala ce reprezintă sunetulŭ întregŭ corespundietoriŭ în o formă ore-care, poiduse deasupra a celei vocale semnului ˘. De exemplu: fêtŭ, (fetŭ); gûtŭ (gutunariŭ); mormintŭ, (morminte); lăudândŭ (lăudăre); făcëndŭ (facere).

b) Candŭ sunetulŭ alteratŭ nu este si intonatŭ, atuncea vocala menită de a'lŭ reprezinta pórta semnului ˘. De exemplu: lócuintiă, (locŭ); rugăciune, (rugare).

IV. Diftonge ele oa, ea, candŭ vinŭ dela e séu o, se reprezintă prin ó, é; d. e. mórtă (mortŭ); ácsta (acestŭ).

V. Sunetele de ııe, ııi, se reprezintă prin sce, sci, candŭ cuvintele cuprindietóre unorŭ asŭa sunete se derivă dela desinintia în scu, séu candŭ sunt de acele cuvinte a carora pronuntiare generală este si cye, cui; în tôte celelalte casuri prin ste, sti. D. e. cunosç, cunosce (cunosçŭ); sciencia, (ce se pronuntia în Transilvania suiengŭ); din contra: stergŭ, streangŭ, Stefanŭ, etc.

VI. Sunetele de ı si ı se reprezintă prin g si c, succedanduse, de unŭ e séu i întregŭ; d. e. gerŭ, gingină. Alterarea acestorŭ vocale păstréză literilorŭ g, c, sunetulŭ asprŭ de r si k d. e. mergëndŭ, (mergere); cocëndŭ (cócere). Spre a păstra, înse, acestorŭ consóne sunetulŭ aspru si înaintea lui i, e, se întrepune unŭ h, d. e. ghiácia, ghemŭ, ghimpe, chiamă etc.

VII. Sunetele ı si ı se reprezintă prin t si s, de cate ori sunt succedate de unŭ i scurtŭ d. e. tatŭ, sŭngubetiŭ sŭedere. Spre a da acestorŭ consóne sunetulŭ alteratŭ si înainte de unŭ i plinŭ, atuncea se însemnă pe i semnului ˘, asŭa i, d. e. si, tinutŭ, sirŭ tie, etc.

VIII. Sunetulŭ de z se reprezintă prin d urmatŭ de unŭ i scurtŭ; d. e. astadŭ, fragedŭ, (fragedŭ) diece, etc. De urméză unŭ i plinŭ [după d si trebuie a i se da pronuntia cea de z, atuncea se pune pe i accentulŭ greŭ ˘. D. e. di (diorŭ), dice-re. În cazurile, înse, unde z nu derivă dela d, apoi se reprezintă prin z; d. e. zale, zamă, zeru, zodie etc. —

XI. Sunetele de m si n exerciteză asupra vocalelorŭ precedente o putere alteratóre asŭa, încatŭ, daca vocala alterată nu este i, apoi mai totŭdeauna este e, si arare-orŭ si a. Care se va întrebuintia din aceste doue, ne va învăta pronuntiarea cea mai generală, d. e. pêně, vëdiendŭ, frecuentă, pânsă, pânsă, pânură; une-ori si u; d. e. în mândru, mândretië.

X. Ca unŭ pasŭ spre lepędarea semnelorŭ în pronumŭi monosilabi, póte si se scrie de pe acumŭ fără dinsele d. e. me (mé), teŭ, seŭ, nóe, vóe; (nóç, vóç).

În privintia duplicărei consónelorŭ, comisiunea s'a disbinatŭ. Minoritatea, compusă din DD. Columbŭ si Dărzeŭ, s'aŭ declaratŭ în contra; eară majoritatea din DD. Alexandrescŭ, Savescu, Joneșcu, Apostoleanu pentru duplicare. Eară regulă statornicită de acéstă majoritate este următóreă:

XI. Cuvintele compuse din prepositiunele ce esistă în limbă si finéză cu o consónă, cum: în, sub eapëtă duplicarea, d. e. înmultitu, înnécă, suppone, suffere. Acele prepositiuni ce sunt în limbă de sine stătátóre si finéză cu o vocală, nu căsiunéză duplicarea, d. e. culegŭ, cufundŭ, aducŭ, afundare, etc.

XII. Particula *des* păstrează pe s în compozi-tele sale: *desséménă, dessíră, dessimtimintú, etc.*

Sămbătă (Sabbatu) 28. Martiu 1859.

Membrii comisiunei: Alexandrescu, Apostoleanu, Columbú, Darzeu, Jonescu, Savescu.

(Va urma și ortografi'a primita oficialminte de Eforia scóleloru din Bucuresci, pentruca se vedemu, catu de tare ne amu apropiatu în punctulu ace-
sta. — R.)

АЛӢ ШЕПТЕЛЕ РЪПОРТӢ АНӢАЛӢ

(Анкеiere din Nr. тр.)

Антревъиндареа библиотечеи.

Дин консемпъчиѣни се vede, кѣмкъ библио-тека провинциалъ а фостѣ антревъиндате ан. 1857 ан антрегѣ де 112 де четиторѣ, парте пентрѣ лектѣрѣ де касѣ пѣиндѣ къвѣчине, парте ан салонялѣ де четитѣ алѣ библиотечеи, четиндѣсе ан антрегѣ 894 де кѣрѣи.

Мѣлтарѣалѣ децисивѣ алѣ кѣрѣилорѣ черзте се џине ка ши ан. грекѣтѣ де кѣмпялѣ исторѣи, алѣ штииндѣлорѣ патрале ши алѣ литератѣреи класиче џертане. Динтре челелалте кѣрѣи четите окъпѣ дѣнѣ пѣмѣрѣ локялѣ челѣ дин тѣѣ опѣриле литератѣрии ромѣнешти.

Анфѣџиндѣ-ни-се антр'ачестѣ фелѣ ан антревъиндареа библиотечеи о репѣшире мѣкъ ан асемѣнаре къ анялѣ трекутѣ требѣсе съ аскриешѣ ачѣста пѣмаи рефериндѣлорѣ челорѣ нефаворѣџиве але анялѣ ачестѣѣа, ши пѣ интересялѣ рѣчитѣ дин партеа пѣвѣкялѣ четиторѣѣ.

Прѣвѣгерѣа пѣчесарѣ ан салонялѣ де четитѣ а лѣатѣ асѣпрашѣ D. проф. Ресел дѣмпрезпѣ къ D. проф. Пѣмпялѣ. Челѣи де пѣ зртѣ се къвине мерѣтѣлѣ компънерѣи знѣи каталогѣ пентрѣ опѣриле ромѣнешти але библиотечеи.

Фѣндѣялѣ библиотечеи.

Ши венѣтѣриле ан. 1857 сѣнт маѣ пѣ'нсемпате, декѣтѣ але ан. треку ши ресѣятатѣялѣ ар фѣ фостѣ анкъ маѣ нефаворѣџивѣ, дакъ пѣ ар фѣ адѣптитѣ D. Каролѣ де Мѣкялѣ къ кончертѣялѣ сѣѣ датѣ ан фавѣреа фѣндѣялѣ библиотечеи венѣтѣялѣ кѣратѣ де 322 фр. 30 кр., трѣмѣџиндѣи коми-

тетѣялѣ. Прин лѣкрѣџивѣтатеа чеа виѣсѣ ши спѣри-жѣниреа ачестѣѣѣ вѣрѣватѣ повѣлѣ а прѣсосѣтѣ ан фѣндѣялѣ библиотечеи провинциале о сѣмѣ де ванѣ ансѣмпатѣ маѣ ан фѣекаре анѣ. Комѣтетѣялѣ аша дарѣ пѣ пѣте сѣ трѣкъ къ vederea ачѣстѣ окѣсѣѣне фѣрѣ де а сѣѣне артѣетѣялѣ де мѣсѣкъ чѣстѣѣ патриѣтѣкѣ ши деѣтинсѣ, алѣ кѣрѣѣ пѣмѣ преа къпоскътѣ се пѣмѣште де кѣтрѣ тоџѣ ѣвѣ-торѣи де мѣсѣкъ къ стѣма чеа маѣ анпалѣ, мѣлѣџшѣта чеа маѣ корѣиалѣ пентрѣ џеперосѣтатеа-ѣ некѣрѣматѣ.

Ла капѣтѣялѣ анялѣ 1856 ста фѣндѣялѣ библиотечеи провинциале дин сѣма де 4172 де фѣо-ринѣ 40 де кѣрѣѣери. Ла ачѣста аѣ прѣсосѣтѣ ан декѣрѣсѣялѣ анялѣ зртѣѣторѣле венѣтѣри.

Венѣтѣри ан анялѣ 1857:

	Ан мон. копв. Фр. Кр.
Венѣтѣ кѣратѣ де пѣ кончертѣялѣ датѣ де D. Кар. де Мѣкялѣ ан фавѣреа библиотечеи	322 30
Венѣтѣ кѣратѣ де пѣ балялѣ библиотечеи	535 —
Интересе пентрѣ обѣлѣџивѣле фѣндѣялѣ	75 —
Сѣма	932 30

Спеселе библиотечеи ан анялѣ 1857 аѣ фостѣ зртѣѣторѣле:

	Ан мон. копв. Фр. Кр.
Кѣмпѣрѣтѣра де кѣрѣи	12 54
Транспорѣтѣялѣ де кѣрѣи	2 —
Легѣтѣра кѣрѣилорѣ	3 57
Кѣриа локалялѣ библиотечеи	300 —
Сѣмѣрия сервѣторѣялѣ, анкълѣџитѣялѣ, лѣмѣпѣриле, постпорѣто, спеселе къпчелѣрѣи ши алте репаратѣре мѣѣи	313 24
Сѣма	632 15
Детрѣџиндѣсе деѣа венѣтѣри	932 30
Спеселе	632 15

Апоѣ ворѣ рѣмѣнеа	300 15
Ла ачестѣа сѣ се компѣте фѣндѣялѣ дин а. 1856 къ	4172 49
Апоѣ ва ста фѣндѣялѣ ла капѣтѣялѣ ан. 1857 дин	4473 4

С т а т ь т е л е .

De órече дн статътеле комитетвлї пентр
днѣицдарае шї админістръчвнеа бїбліотечеї про-
вінціале нъ саѣ фъкътѣ дн аявлѣ 1857 нїчї зпѣ
фелїз де скїмъбрї, апої дндрептъмѣ пре чеї че
ар дори съ ле квоаскъ ла рѣпортвлѣ алѣ чїн-
чїлеа дн аявлѣ 1855, знде се аял дъпъ къ-
прїнсвлѣ лорѣ дндрегѣ.

Алесандрѣ кавалерїз де Костїн.

В. Мітрофановїчїз ка референте.

(Акът шї аколо аѣ днчетатѣ репортърїле? Р.)

Тодорїе'а луй Бочину.

(Biografia.)

Aibi copile punga grasa!
De noroculu teu ce mi-pasa?
Neci ca dora ai o lele,
Draculu va se mi-tune 'n pele;
Cace mie dela sorte,
Mi s'a datu mai buna parte.
Eu sum cela norocosu,
Care sciu cantá frumosu.
Si cantarea mi-o inchinu:
Todoriceї luy Bochinu.

* * *

Cine e aceļu barbatu?...
Fia 'n ceasu bunu intrebatu!
V'ar cuprinde chiaru minune.
Neputenduve-o spune,
Cace e din satulu meu;
Inse candu eramu pruncu reu,
Spariau unu baietielu
Mamele, adesu cu elu;
Nu ca-e fire netarenga:
Ca baietii se nu planga;
Ci, caci nu era a buna,
Candu potea Bochinu se puna
Mán'a, pe veri unu baietu,
Fia ori alu cui din satu.
Lu-'nsielá facundui jocu,
Si ti-lu desbraca pe locu.
Glie i-aduna capitia,
Si i-fura cea capciulitia.
Se lu-'nsiele se lu-descaltie:

Freuri i-mpletea din atie,
Si ti-lu descingea de-o data,
De curel'a imbumbata.
Ma a ievea lu-desbraca
Si de siuba, de avea,
Ori peptariu si camesiea.
Si Bochinu prin ceste fapte:
Si-mbraca copii: ... siepte.

* * *

Siepte copilei avea
Celu Bochinu, si i-nutrea:
Dupa cum mi l'ati vediutu
Ca si i-a si invescuť.
Si-'nsemna acela tempu,
Care lucratorii 'n campu,
Dela traisti departisioru,
Si-lu petrecu cu lucrulu loru.
Si ivea-se la traistele,
Traiste: la Bochinu pe siele.
Apoi da-si in rapedisiu
Pana 'n órece tufisiu.
In tufisiu! si tardioru, —
Dupa datin'a celoru
Iconomi alesi, — Bochinu
Maneca la alu seu cinu,
Vedi asia elu, totu d'a un'a!
Traisteloru punendu cunun'a
Si ori pe acela tempu, —
Candu se gata lucru 'n campu,
Si se gata si din dealu, —
Mai avea catu e unu valu:
Alu tunare pe Bochinu
Inse, nu l'a din serinu.

* * *

Peste ani suntu dile nopti,
Éra tómn'a: struguri copti.
Si Bochinu in partea lui:
Este vulpe satului.
Vulpea e murgastra 'n floce,
Apoi strugurele i-place.
Suntu si gansce, suntu si retie
Pe la ómeni prin cotetie.
Si-unu cotetiu, Bochinu spargea,
Ori o vie, culegea.
Fa-si apoi din hore: fole,
Si pe strugurei: parale.
Si era trairdu din gata:
Cum e trantorelui data.

Déca da de pane reu:
 Mai furá Bochinu si grau.
 Ma! usioru facundu elu séma
 Chiaru de-o gansca, pentru zama
 Se 'ngrijea de taietiei,
 Ca placeau la baietiei;
 Deci adesu fura farina.
 Ci, colo sub mudicina,
 Éta smeulu de vecinu!
 Éta curs'a lui Bochinu!

* * *
 Ómenii dulciti de véra:
 Se cam culca pe afara,
 Inse gardulu la vecinu,
 Noptea lu-sare si Bochinu;
 Ci vecinulu chiaru acum
 Éta-lu sub gardutiú molcumu!
 Si cu pasulu lunguretiu,
 Bochinu trage-i la cotetiu,
 Si cu lunga lui manutia,
 Pe grumadi la o ganscutia!
 Dar' vecinu ce va se dica?
 La Bochinu in spate pica!...
 Si facura, la cotetiu —
 Fora mine ei, ospetiu.
 Ci in urma 'n corintei —
 Si eu, dusum'amu cu ei;
 N'a manca, n'a bere vinu,
 Ci se mi-ridu de celu Bochinu.

* * *
 A facutu vecinulu jalba
 La parduru, si 'n diu'a alba
 Celu Bochinu cu gansca 'n peptu,
 Era 'n spate din dereptu,
 Cu manunchiu de grauiu spice,
 Fost'a nevoitu se strige:
 „Cine face ca si mine,
 Aiba-mi parte de rusine.“
 Risul'amu si eu in facia,
 Caci asia striga 'n piatia.
 Inse ca: ne are 'n sema:
 Mi-a 'nsuflatu pandurulu tema...
 Furati la serbi amu ajunsu,
 Si in slove ne-au ascunsu.

Si ce mi-era de unu serbu, —
 Siediutoriu aci pe-unu herbu, —
 Ce „creia“ a vinde ole,
 Pe bucate, si parale:
 Dar de mine mai vertosu;
 C'o se i-maninu in dosu:
 Ca si la Bochinulu meu,
 Manunchielulu celu de grau.
 Inse de a buna sema,
 Neci baltagulu de arama
 A unui panduru, petrunde
 In . . . asia afundu ca unde,
 Sub flocósele slovoce,
 Romanimea nóstra jace!

* * *
 Ci mi-mai cercu noroculu bunu
 Déca amu scapatu! ve spunu
 Cum Bochinu avea si cai.
 Cinci ca d'insulu tu se n'ai!
 Fórté rei erau, — de frica
 Inse buni . . . la Todorica.
 Grijea lui ca n'o se i-mane
 Déca ti-i lua la frane!
 Le facea o rana 'n spate,
 Si suia pe celu din vote,
 Unu baietu d'alu seu calare
 Cui striga in gura mare:
 „Da-i in buba o maciuca!
 Déca nu va se se duca.“
 Estu modu elu cu caii sei:
 Fost'a spaima la fóméi;
 Ca i-mana totu un'a fuga,
 De sbora ca o neluca.
 Si pareá celor' muieri,
 Coboriti de susu din ceriu
 Caii lui Tironu Todoru
 Bochinu, sub ferest'a loru. —
 Dauna ca n'ai romane
 Si tu, unu Bochinu la frane,
 Se te bata und' te dóre,
 Doar' ai fi mai cu peciore.

Caraba.